

218 RESIDENTIA CANONICORUM.

& Octava festi Corporis Christi: Aut Missionis aliqui-
cujus exercitii vacat; ut lantum fuit Arresto pri-
vati Confili pronunciato 30. Octobris 1640 pro Epis-
copo Carnotensi, contra Capitulum ipsius Ecclesie
(a). Denique idem statuendum quoque est de Ca-
nonico, cui absentiandi necessitas inducit ut item
iniquam repellat: quam ei ipsius Capitulum infert;
quemadmodum pronunciat Supremus Senatus Pa-
risiensis Arresto luo 11. Julii 1672 pro Claudio de la
Poite de Verriee, Canonico de Ecclesia Collegiali
S. Petri Matronensis, quem Capitulum de eadem
Ecclesia lite proflus iniqua morabatur (b).

C A S U S VII.

LEOPOLDUS, Canonicus de Ecclesia Cathedrali
Viennensi, Rurali curiam Curæ tranquam dser-
viens ex iussu sui Praetali expresso præcūrit ab sex
mensibus. Numquid eadēcauā, coram Deo sol-
vit onere residentie, & assistendi Divinis Officiis
qua in p̄fata Ecclesia persolvantur?

R E S P O N S.

Habet p̄fatus Canonicus cum residentie, tum
annorum Præbenda sua muniorum vacationem;
ut facile evincitur ex dictis in dissolvenda difficultate
Superiori, cuius occasione citavimus Arrestum
pronunciatum a Concilio Privato 30. Octobris 1640.
juxta processum aliud Arrestum, quod latum fuerat
23. Februario 1636, quibus Regedit, ut Canoni-
ci, qui requirent seu Episcopo, ministeris aliquibus
Ecclesiasticis operam impendunt, censeantur
præsentes in Choro, & tam fructus annos, quam
distributiones quotidianas ac manuales percipiunt,
quandiu Legatione sua aut negotio sibi demandato
incubent: Atque revera quidem jure omnino con-
tendit potest immanitatem, qua Leopoldo vindica-
tur, expresse inniti Bonifici VIII. Constitutione
allegata (e) in tertia Decisione. Præfatus namque
Summus Pontifex declarat in illis verbis, evidens
Ecclesia utilitas; causam adesse absentia, quo coram
Deo legitima proflus habetur. Porro nullus je-
rit inficias, quin Ecclesiam plurimum juvet, Par-
ce et dereliquerit deferviri, aut quoniam ex ejusmodi o-
pere plus utilitas ipsi Ecclesia inferri, quam ex
presentia in Horis Canonice & ceteris Officiis Di-
vinis, qua nihilominus ab aliis Canonice assis-
tibus Choro persolvantur (d).

C A S U S VII.

CANDIDUS Canonicus de Ecclesia Collegiata S.
Lies, cuius Præbenda non referunt nisi 100. li-
bras, aur ab sumnum quadraginta nummos anni
cenius, cum de modo adeo reditu non sibi sit,
unde posse viatum atque vestitum sibi querere, ipsa
necessitate compellitus ad subveniendum quibusdam
Parochis ruralibus in functionibus, qua Bene-
ficiis ipsorum annexa sunt, adimplens; quo sibi
inde suppetat, unde valere vitam sustentare. Qui-
dam ipsi familiaris incusit ei ea de Religionem,
eumque monuit, nullatenus ei licere, ultra tem-
pus præstitum sollicitum habuerit. Causa namque
non refidit, quam Tridentinum Concilium com-
probavit (b) in confirmanda Bonifici VIII. Confi-
tutione, quamque verbis istis sic enuntiat: Chri-
stiana charitas in esentia debet accipi, quo cam Cardi-
nalis Toleras intelligit (i), cum ait: Per Christi
nam charitatem oportet proximum uti sibi
litatem. Cum enim proximus laborat, potest ut illi
succurratur aliquid fieri absentia ... potest etiam ob
pacos Magnatum componentes abesse. Quia eadem
Concilii verba Barbofa (k), eadem quoque ra-
tionem interpretatur.

Quod Candido consilium datum est, fundamen-
to certissimo nititur, si abesse soleat ultra tempus,
quod a Concilio Tridentino concessum fuit. Ratio
est, quia cum Beneficiis acceptari, onus Bene-
ficio annuum simili acceptari consequens est.
Atqui istud potissimum oneris præbenda aliqua
indicit, ut cui de eadem provideatur, ei neces-
sitas assistendi quoque Divinis officiis incum-
bat: Quod quidem, nisi residentiam actualiter
habendo, non potest adimplere.

(e) Alex. III. in e. Conquo-
rente 6. de Cl. (e) Icribens ad Episcopum Lincolensem in Anglia,
cum dictus Papa declarat, Ecclesiasticum non ideo

fieri immunit a peragendis per se ipsum officiis,
quaue Ecclesia annexuntur, & a residentia ibi-
dem servanda; quod non habeat a Beneficio suo,
unde sibi viatum ac vestitum suppeditet. En quibus
verbis loquitur. Conquerente nobis R. Presbytero, ac-
cepimus, quod Guillermus ab eo pro Ecclesia sua, de
qua vita necessaria via potest percipere, annuitum
20. solidi extorquere contatur & inferens, Beneficium
in eadem Ecclesia sibi suffit collatum ... Frater-
nitatis tua mandamus, quantum sibi constituir, quod
dictus Guillermus habeat Ecclesiasticis Beneficiis sibi
sufficiens, vel quod eidem Ecclesia non defervat,
sibi super praescripto Beneficii silentium, sublato im-
pedimento appellationis, imponas.

Ex quibus verbis colligitur, ab isto Summo Pon-
tifice duo potissimum statui, ac decerni. Primum qui-
dem quod cum praesenti nostra difficultate nihil ha-
bet communio, nimurum eum, qui Beneficiis a-
liunde gaudent, exquisibz abunde & honeste perci-
pit vita necessaria, nullo jure jurari, ut quidquam
fructum de Beneficio dimiso possit exigere. Alter-
um vero, quod ad dissolvendum difficultatem pro-
positam omnino conductit, scilicet, etiam si nul-
lius aliud Beneficium possideret, nihil ei juris dari, ut de
Beneficio, cui non defervat, aliqua portio fructum
assignetur. Quodcumque istorum confiterit, sufficit
ad repulsionem ipsorum, inquit Author Glossa (f), quod
probat ex Summario cuiudicium Decretalis Alexan-
dri III. (g), quod concipitur illis verbis: Si Papa
mandat in rescripto de duabus inquiri alternative ad
certum effectum consequendum; sufficit alterum pro-
batur. In dicta citata Glossa intert. Et si pater, quod
Clericos residentiam facere debet in Ecclesia sua: a-
lias potest ea, de jure communis, privari. Quibus
verbis Candidus omnino condemnatur, cum ab Ec-
clesia sua abentur ultra temporis spatium, quod
ei jure indulgetur.

C A S U S VIII.

SULPICIUS Canonicus de S. Eurosio peti, num
sibi licet, salva qua sibi incumbit, reficiendi ob-
ligatione, per dies quindecim, aut tres hebdoma-
das, ultra tempus communis jure sibi concessum a-
besse; suo consanguineo, seu familiari sibi cuidam
quoniam novit in periculo salutis aeternae veſari, sub-
venturus; vel virorum aliquorum insignium ave-
for, arque diffidens animos in gratiam restitu-
turus, & que in ea intervenient, item omnino
gravissimi ponderis ac momenti composturus?

R E S P O N S.

Exstissimus, nihil in proposito calu delinquit a
Sulpicio adversus obligationem, qua residenti ipsi
inducitur; si fuerit ei perfusum, suam ipsiusmet
praesentiam ipsius pondere authoritatis & prudentiae
quibus præstat, tanta, multo magis valere, quam
praesentia cæterorum, qui se posse in istam gratia
reconciliationem interponere; aut si nemo for-
tale futurus sit alius, quem opus adeo laudabile
promovendum sollicitum habuerit. Causa namque
non refidit, quam Tridentinum Concilium com-
probavit (b) in confirmanda Bonifici VIII. Confi-
tutione, quamque verbis istis sic enuntiat: Chri-
stiana charitas in esentia debet accipi, quo cam Cardi-
nalis Toleras intelligit (i), cum ait: Per Christi
nam charitatem oportet proximum uti sibi
litatem. Cum enim proximus laborat, potest ut illi
succurratur aliquid fieri absentia ... potest etiam ob
pacos Magnatum componentes abesse. Quia eadem
Concilii verba Barbofa (k), eadem quoque ra-
tionem interpretatur.

Neque tamen p̄fates rationes possint Sulpitio
jus tribuere, vindicandi sibi per spatiū temporis
qua abentur, quotidianas distributiones; quippe
proprio jure non cedant, nisi iis, qui praesentiam
Divini officii etiamnum interflent. Quam enim Ec-
clesia circu distributions constituit; Lex debet ad
strictos literas apices intelligi, & in rigorosam
legi apolluit, exceptions, & circumstantias, in
quibus licitum facit, ut distributions iis eriant
accident, qui officio non assistunt, potius restringen-
tes sunt, quam benigniori interpretatione nimis

RESIDENTIA CANONICORUM.

219

extendens: 1. Quoniam ex istis exceptionibus
Divinus cultus plurimum immittitur. 2. Quia
iis detrimentum sunt, quibus ista distributions re-
tent peculiari jure vindicandæ sunt. 3. Propte-
rea quod communis juri penitus aduersentur.

C A S U S IX.

HIERONYMUS Canonicus de Ecclesia Cath-
edrali Murcia, residentiam in sua Beneficio per
annum integrum non habuit: cum Religiose
regnations causa ad Virginem Lauteranam &
ad S. Petrum de Roma accessisset. Postquam vero
reveritus est, residentiam quidem actualiter in Ur-
bo Murcia servavit; sed iterum per alterum an-
num praesens non adiit Choro. Annos nihil
minus sua Præbenda fructus perceperit, qui ad
summam usque 1500. librarium unquaque anno
assurgunt. Unde summa 2400. librarium, utroque
anno simili junctio conficerit. Quia de re qua-
ritur, utrum prædicti fructus annui, (quos pin-
guiores appellant, ut ab iis fecerant, qui so-
lent in distributionem venire;) præfato Cano-
nicus non assilas una die nisi unica Horæ, puta
Horis matutinis tantummodo, non ei cedar, nisi
unica distributio, quæ istis Horis quodammodo
aligatur, nullatenus vero acquirantur, quæ ce-
teris ejusdem diei Horis definitur; nisi ipi suc-
currant casus, qui jure excipiuntur, aut in qui-
bus Canonicus absens, quidam quasi juris suppo-
sitione, prædicti existimat (f). Quæ regula (f) Vide ca-
sum istum in
decisióne dux-
decimæ.

R E S P O N S.

Non cedunt, quantum ad forum conscientie,
in casu proposto, Hieronymo fructus pinguiores
ipsius Præbenda, quamquam in foro Judicii civili
aliter judicaretur; ratio est, quia sequitur
repugnat, Canonicus non residentem aut non
assistentem officio Canonicu, fructibus sua Præ-
benda potius; siquidem Beneficium non confer-
tur, nisi ea Lege, quod officium ei annexum im-
pletatur; ut in Bonifici VIII. (a). Officium ..
proper quo Beneficium Ecclesiasticum datur. Ideo
constituit Concilium Tridentinum (g), ut in Cap-
itulis, in quibus usus distributiones officiis af-
signatarum non invalideret, tertia pars integri re-
ditus mensis Capitularis in distributiones lepon-
teatur; ut inde magis incitarentur Canonici, ad
assistentem Divino officio majori cum assiduitate;
& ita officium cum ea dignitate & venustate
perageretur, qua Deum illum decent, quem colimus & reverentissime veneramur. Istudque poti-
stimum intendentes rum Reges suis Edictis, tum
Magistratus ius Arrebus summopere præcaverunt,
ne posset ponit in custodia & pro ære alieno de-
voe; quotidiane distributiones; neque Beneficiari
iis aliquo Judicio de Beneficio depulit, cui per
aliquod spatiū temporis d' serfaret, vellet com-
pelliri ad restitutions distributiones, quas peridem
tempus percepisset; quemadmodum observat D.
Dubois (b), qui ea de re referit Biensis Edicti
articulū quinquefimus septimum.

Tandem intemperie prout allegatur exem-
plum mutsum a Prioratu simplici, qui nullam
imponit titulari Legem residentie, & cujus nihil
ominis fructus titulari jure legitimo accidunt.
Standum namque est constituta ab Ecclesia ea de
re Discipline; que omnia Beneficia in duas clas-
ses distributiones, & eorum scilicet, qui residentiam
actualiter & personale exigunt; quis annumerat
Præbendas; & eorum, quæ residentie onus non
imponunt; quales sunt simplices Prioratus. Ex
qua Beneficiorū distinctione, sequitur, quamquam
ei, cui de simplici aliquo Prioratu provisum est,
non incumbat ex debito conscientia refidendi ne-
cessitas, ut provenientes inde fructus suos efficiat;
non inferendum tamen esse ex ejusmodi exemplo,
Canonicu, qui non constituit in Casibus pri-
vilegio exceptis, poſte cedere fructus pinguiores
sua Præbenda, cum in eadem residentiam fal-
tem ordinariam non habet. Ita censet Eruditus
quidam Theologus (i).

C A S U S X.

LIBERIUS & Publius Capellani ab Eleemosy-
nis Regis, seu Clerici additi Capellani Regis, aut
Reginae Sacello, gaudent unusquisque una
Præbenda in Ecclesia quadam Cathedrali, cuius
Capitulum constat ex viginti Canonice; & fruc-
tus de eadem provenientes a plurimis annis suos
efficiunt, nihil quidquam isti deterventes, sub
eo nimurum prætextu, quod Regio Ministerio
d' operam. Num in eo nihil occurrit, quod
eorum conscientie fidem non commoveat?

T R E

(e) Aug. Bar-
bofa in Conc.
Trident. febr. 16.
c. 12. n. 57. 58.
&c. 22.

(k) Aug. Bar-
bofa in e. Con-
cilio Trident.
febr. 1. cap. 12. n. 10.

(f) Institut.
de Jure Cano-
nicu. t. 1. p. 187.
& t. 2. p. 233.

(g) Concil.
Trident. febr. 21.
c. 1. de reform.

(h) Institut.
de Jure Cano-
nicu. t. 1. p. 187.
& t. 2. p. 233.

(i) Sambo-
vius tom. 2. ca-
sa 69.

RESIDENTIA CANONICORUM:

RESPONS.

Istud Juris praestatis duobus Canonicis requiriatur, ut etiam non residentes pinguiores suarum prebendarum fructus posse vindicare, per illud tantummodo temporis spatum, quo munieribus suis apud Regem, aut Reginam funguntur, atque etiam per totidem dies antecedentes & consequentes, quod idem opus est, tum ut a loco sua residentia ad Aulam se ferant, tum ut ab Aula ad locum sua residentia se recipiant.

Quod privilegium, plurimum requirentibus Regibus ac Reginis, iis induitum est, qui apud eos Ministerio a legationibus funguntur, aut munus obuent Capellanorum, aut Clericorum Sacello Regio seu Sacello Reginae addicitorum. Primit & antiquior Bullam, quam ei de habemus, dedit Clemens VI. 20. Aprilis 1350. in Avenicorum Civitate, & eo modo Regi Joanni, & Reginae Joanne ipsius Conjugi inscripti: *Vobis & successoribus vestris Regibus & Reginis Francie*, qua concedit iusmodi Beneficiariis, ut, licet absentes, valeant redditibus ac fructibus suorum Beneficiorum gaudere ac potiri; id est proventibus fuarum Præbendarum, seu Dignitatum, quas possident in Ecclesiis Cathedralibus aut Collegiis, quamdiu Ministerio Regio daturi sunt operam. Quæ Bulla referuntur a du Tillet & Chopin, & legitur in situ antiquo Parlamenti, & in spicilegio, Domini Lætæ Achéri (a).

(a) Stet. antiquior. Parlamenti part. 3. sit. 14. de Privilegiis Apol. Regi concessis. Specieles. Luc. d'Acensi. 10. 4. pag. 295.

Idem postea confirmatum fuit privilegium plurimis alias Bullis, tefante du Tillet, a quo citatur Bulla Joannis XX. qui eandem gratiam facit; auctoritate sua comprobans, ac ratas efficiens Bullockum aliorum Sumorum Pontificum suorum antecessorum, scilicet Alexandri IV. Martini IV. & Gregorii X. quibus adiungere licet datam in eodem genere Bullam a Pio II. quam citant Fevert (b), & Guimier (c) in Glosa Pragmaticæ functionis, in qua sic habet: *Similiter Capellani, Clerici familiæ & Domestici Regis & Regiae Francie, in coram servitu existentes, ex Privilegio Pii secundi, Manuæ conceperunt, possunt officium suum dicere in usum Romanum, vel Parisiensem: & ex illo Privilegio Clerici percipiunt grossos fructus suorum Beneficiorum & Præbendarum integraliter, tanquam si resident in iisdem.*

Erit fortasse quis, qui aduersus memoratum Prævilegium objicit, a Tridentino Concilio reficitur, ac penitus irrita facta suffit perpetuas quacumque non refendit dispensationes. At respondendum est, quoniam prædicta Bullæ non ipsa Galleanis, neque Clericis, sed ipsimet Regibus ac Reginis inferuntur, eum animaducent. Consilio non affuisse easdem abolere ac recindere; quippe aliter, quam verba generaliora adhibens, mentem suam aliquo aperiret. Præterea vero perpetuae, si proprie loquamus, sentendæ non sunt ejusmodi dispensationes: propterea quod præsuntur ad illud spatium temporis certum, ac definitum, quo dicti Ministri, in obediendum manus suum incumbunt; quo quidem elatius tempore urget eos tum residentes, tum personalis eorum Beneficiorum functionis præceptum. Quod verbi omnino differtissimum habet Edictum promulgatum anno 1335, quod Philippum de Valois auctorem suum vindicat; & inpter confirmavit Edictum Melodunense datum ab Henrico III. Parisiensem. Item Februarii 1580. (d) Iudicante Clero Gallico. En verba sunt, quæ in eodem leguntur: *Cantores scelli nostri, expleto suo trimetri, obligabuntur se se recipiunt, in locum Præbendarum & aliorum Beneficiorum, de quibus tis prouisum fuerit, ad omnes residentes, ibidem annexis dictis Præbendis atque aliis Beneficis perfundiri munieribus. Alioquin, nisi parcent, fructuum ac proventum memoriarum Præbendarum, & prefatorum aliorum Beneficiorum residentium requirementum ademptione ac privatione mulabuntur: unde ait Renatus Chopin (e): Auticum sacrificium, expleto trimetri Aule obsequio, Canonicus sui munia . . . obire debet, ipsius aliquo compendit, fructuarisque obventionibus excludens. Ex quibus verbis duo potissimum inferen-*

(b) Fevert

loc. cit. & apud

Nam Niccol. Boe-

rarius decif. 17.

Carol. de Gra-

filiis 1.2. Re-

gal. Franc.

Chaffaeus Ca-

neutiquam vero de illis, quæ ex sua institutione talog. glor.

primo exemplari,

aut ex utro,

qui ab omni æta-

te memoria invaluit,

exigunt personale &

actuariale

ministerium ad sacrum altare; quale est ministerium canendi quotidie Epistolam aut Evangelium intra Canonice Missa solemnia, cui ministerio, qui intervint, Titulares a Chopin applicantur (g): *Servi hebdomadariorum, quaque gleba adscripti.* Neque enim præfati Beneficiarii possunt residentes vacationem sibi vindicare, ex praetextu, quod Regi dent operam; quemadmodum cautum est Arrebia a supremo Senatu pronunciatis, quæ referuntur ab eodem Autore, & a Praetextu, quæ Maitre (h): neque etiam petes est ipsum Capitulum, ejusmodi Canonico pinguiores fructus condonare.

(h) Le Ma-

tire. 2. cetera.

Archorum. 59.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.